
*Acta synodi provincialis, gehouden binnen
Deventer, begonnen den 15^{en} Junij anno 1602
ende geindiget den 16^{en} desselvigen maents.*

Op desen synodo syn verscheenen met behoorlijke credentsbrijven dese naevolgende personen:

van wegen die lantschap: die E. joncker ERNST VAN ITTERSUM, droste des landes van Twente;

van Deventer: MICHAËL KECKIUS, predicant, ende LUBBERT TO PASS, ouderlinck;

van Campen: TOMAS GOSWIJNIUS, pred., ende EGBERT CLAESSEN, ouderlinck;

van Swolle: HERMANNUS WIJFFERDINCK, pred., ende HENDRICK VAN THIJE, oud.;

van Hasselt: JOHANNES BOGERMANNUS, p., ende OTTO HENDRICKS, oud.;

van Steenwijck: PETRUS HARITIUS, p., ende LUCAS MEIJERINCK, oud.;

van Oldenzeel: LUDERUS VOGELSANCK, pred., ende doctor ARNOLDUS VAN LIMBORCH, old.;

van Vollenhoe: JOHANNES LANGIUS, pred., ende de E. joncker VOLCKIJER SLOOT, oud.;

van die Swartesluis: ANTHONIUS FABRITIUS, p., ende LODEWIJCK VAN DUREN, old.;

van die Oudemareckt: HERMANNUS RIBBIUS, p.;

van Ootmersum: OTTO GHIJESEN, p.;

van Delden: ARNOLDUS KEMENERUS, p.;

van Denekum: VALERIUS ROSTROP, p.;

van Enschede: ADOLPHUS SPISERUS, p.;

van Goer: JOHANNES BURANUS, p.;

van Olst: RUTCHERUS TICHELAER, p.

1. Wt dese voorgenoemde personen sijn nae anroepinge van den name Godts met gemeine stemmen gecoren tot praeses MICHAËL KECKIUS, tot assessor JOHANNES BOGERMANNUS, tot scriba JOHANNES LANGIUS.

2. Sijn verschenen wt den Suithollantschen sijnodo NICOLAUS DAMMIUS, dienaer des godtlycken woordes ten Brijelle, ende wt den Noorthollantschen synodo CORNELIUS HILLENIUS, dienaer tot Alekmaer, ende hebben hare be hoorlijke credentsbrieven vertoont, begeerende met ons in die onderlinge correspondentie, daervan den 3^{en} artikel des voorgaenden synodi meldet, te treden. Maer naedemael sulcks noch niet van Ridderschap ende Steden is geconsenteert, wort sulcks voor dese tijt noch wtgesteld, belovende daeren tusschen onse wterste beste in dese saecke te willen betonen, opdat sulcks moege vercregen worden.

3. Die voorgenoemde 2 legaten wt die beide voorgenoemde synoden hebben wederom geproponeert, ofte si die saecken, daer si van instructie hebben, niet souden moegen proponeren ende met ons affhandelen. Hijrop is besloten, dat haer sulckes is geconsenteert, mits daerdoor niet anders gesocht worde als Godts eere ende stichtinge der kercken; ten 2^{en} dat sulckes sonder eenige praepjudicie van andere provincien ende kercken soude geschieden ende daerbenevens opt alderkorste met mondelijcke communicatie, sonder daer eenige acten van te tekenen, tensi dan saecke dat sulckes die kercken van Overijssel mede concerneerde.

4. Dese voorsch. legaten hebben hijrnae wt hare instructie geproponeert: ten 1^{en} dat het seer nodich waer, dat het nationael generael synodus gehouden wierde wt seeckere redenen ende oorsaecken, van hen geallegeert, ende begeerden daerom, dat mede die predicanten deser provincie dat wilden helpen bearbeiten, twelck haer belooft is; ten 2^{en} van die combinatie ofte onderlinge correspondentie, daerop geantwoort is als boven in den 2^{en} artikel; ten 3^{en} dat die translatie ende revijsie des bijbels mochte voortgaen, twelck wij mede belooft hebben te willen bevorderen nae vermoegen;

ten 4^{en} dat men in sommige exemplaren vint, dat achter in onsen Catechismo int gebet nae de predicatie voor den koninck van Spangien ende sijnen anhanck gebeden wert, twelck sal aldus bequamelijck verandert werden, nae dese woorden alles in alles syn: insonderheit bidden wij U voor die overicheiden, diet U beliefft heefft over ons te stellen etc.; daerbenevens leest men in die Korte Ondersoeckinge des gelooffs voor het woort: onderscheiden personen, verscheiden personen, twelck oock sal verbeterd werden, ende men sal den druckers in alle plaetsen van dese 2 stucken adverteren.

5. Is beslooten, dat van nu voortan wt een jegelijck classe twe predicanten ende twe olderlingen sullen gedeputeert worden om op den synodum te verschijnen.

6. Sal door requeste versocht worden an die E. heeren Gedeputeerden, dat het hare E. E. gelieve die papen op den platten lande haren ganschen dienst te laten verbieden ende te doen wt die pastoriehusen datelijck verrecken ende niet meer eenige kerckelijcke goederen laten genieten, ende dat hare E. E. alle kerckengoederen op dieselvige plaetsen late inventariseren ende wel ernstelijcken belasten, dat die inwoonders derselviger plaetsen voort eenen Gereformeerden predicant met consent des classis, daer die plaetsen onder resorteren, beroopen, ende indien die inwoonderen onwillich sijn offte versumich, dat alsdan die E. E. heeren Gedeputeerden gelieve hen eenen te senden. Ende dat hare E. E. oock gelieve doer die E. heeren drosten des landes te verrichten, dat an alle scholten moge geschreven worden, dat in hare scholtampt, daer Gereformeerde gemeinten sijn, die beropinge bi die besloten Gereformeerde gemeente sal bestaen, ende indijn daer noch geen beslooten Gereformeerde gemeinten sijn, dat alsdan niet die scholten alleen maer met haer die gemeine huisluden, met voorweten, consent ende autoriteit des classis offte der gedeputeerden des classis, daeronder die plaetsen resorteren, hare dienaren sullen beropen.

7. Vorder sal in datselvige request mede versocht worden, dat die E. E. heeren Gedeputeerden gelieve goede ordere te stellen, dat die costen, die op synodale ende classicale vergaderingen gedaen worden, op die aldervogelijckste maniere van die lanschap mogen gevonden worden, overmitz men bevint, dat die predicanten, om die kosten te vermiden, haer van sodanige nodige vergaderingen absenteren; ende dat die E. E. heeren Gedeputeerden gelieve goede middelen wt die geestelijcke goederen te implojeren, daermede eenige studenten van goeder hoope ende verstant ter schole onderhouden worden, ende dat haer E. E. oock gelieve die veelvuldige abusen, die noch in desen lande sijn, wech te nemen, als die schendelycke ont-heilingen der Sondagen ende bededagen, die vijringe der dagen der heiligen,

vastenavontspelen, meibieren, sweertdansen, papegoischeten op Pinxsterdagen ofte Sondagen, gansetrecken ende diergelijke ijdelheiden, die tot droncken-schap ende andere sonden gedijen, voort alle beelden ende altaren vernielen, voorts alle wichelerie, waerseggerie, besweringen ende andere diergelijke grouwelen op het strengeste verbieden.

8. Die wtschrijvinge deses synodi, tegen den 18^{en} artikel des voor-gaenden synodi gedaen, sal in geene consequentie getrocken worden.

9. Een iegelijk sal an sijne respective overiecheden versoecken, dat die predicanten in pestetijden niet met testamentschrijven sullen beswaert worden.

10. De kercke van Swol heeft den synodo geremonsteert, dat HENRICUS BORNIUS met sijn huisvrouw is wederom versoent ende vereeniget ende daerom versoect, dat die voorige articulen van sijne suspensie in den vo-rigen synoden mogen wtgedaen worden. Waerop geresolveert is, dat dieselvige artikulen in hare weerde blijven, nochtans dat hi nu voortan in sijnen dienst sal wederom continueren, indijn die versoeninge wettelijk ende ten vollen geschiet is.

11. Alle schoelmeesteren ende costers sullen belydenisse doen van die Gereformeerde religie ende die Nederlansche Belijdenisse onderteecken in haren classe, daer si onder resorteren. Ende indijn si daerin weigerich sijn, sullen si doer autoriteit der E. heeren drosten geremoveret worden.

12. De papen van Almelo, Borne ende Vriesenveen sullen comen hijr te Deventer, om op dese naeste reise mede ten avontmael te gaen. Ende indijn sulcks niet geschiet, sullen si voer affgeset geachtet werden ende haer hares dienstes onthouden.

13. Is goetgevonden, dat Hengele mede sal bedient worden van den dienaer te Delden des Sondages nae de middach, ende dat men des vals schrijven sal an den E. FREDERICK VAN TWICKELO, droste te Reda, dat sijn E. gelieve die kerckengoederen daertho te imploijeren, ten ware dan dat sijn E. daer selfs gelieffde een Gereformeert predicant met consent des classis te stellen.

14. De van Deventer ende Oldenzeel sullen nu voortaan hare classicale vergaderingen elck bijzonder houden, ende Delden sal van nu voortaan onder Oldenzeel ende, in Deldens plaetse, Raelte wederom onder Deventer resorteren.

15. Om eendrachticheit in alle ceremonien der kercken te houden is beslooten, dat men sittende het avontmael sal houden in onse provincie van Overijssel ende die Nederlansche psalmen gebruicken.

16. Die van die Swarteluis begeeren, dat die penningen, eertijts gegeven die verbranden luden aldaer, van dewelcke sommige die penningen niet anders dan op rente begeerden ende hebben hare armoet nu overwonnen, mochten tot opbouwinge van een kercke geemployeret worden. Is haer sulcks geconsenteert, behoudens dat die van die Swarteluis belooven hare armen evenwel te onderhouden.
17. Wort die classis van Steenwijck belast, dat si met ernst anholden an den E. heeren drosten van Vollenhoe, dat het sijn E. gelieve alle dootslagers, polygamos, dygamos ende die bloetschande begaen te straffen ende te removeren.
18. Wort PETRO HARITIO ende JOHANNI LANGIO belast an den E. heeren drosten van Vollenhoe te versoecken, dat het sijn E. gelieve executie te doen op die van Isselham, opdat HERMANNUS RIBBIUS an sijn gagie geraecke.
19. Naedemael die doop, van vrovrouwen geschiet, geen doop maer een ontheilinge van den doop geachtet wort, soe sal mede an die E.E. heren Gedeputeerden int voergenoemde request versocht worden, dat sulcks den vrovrouwen ernstelijck in die platte landen sal verboeden ende, die sulcks doen, gestrafft worden.
20. De gemeente van Deventer sal nae die saecke, in dien brief des classis van Zutphen verhaelt, angaende dat onordelijck leven ende doopen des papen van Batman in hare provincie vernemen ende daerna dieselve beantwoorden.
21. ISSELS tractaet van die scholen, den synodo geexhibeert, verwachende daervan synodi ordel, wort die gemeente van Deventer ter hant gestelt om doer te lesen ende daervan te judiceren, diewelcke tselve tractaet met haer ordel sullen die van Campen oversenden ende die van Campen an die van Zwol ende soe voorts an andere kercken deser provincien.
22. VROU TEN OVER, gecomen sijnde in onsen synodum, heeft gedoliceert over PATROCLUM BOKELMANNUM, dat hi haer op die strate qualick bejegent hadde, ende begeert (hare swackheyt mede bekennende) met hem versoont te worden. So ist, dat het synodus dese saecke den kerckenraet van Swolle belast om haer beide te veraccorderen. Ende het synodus verstaet, dat hi binnen Zwolle, daer hi resideert, selden ter predicatie comt. Daerom die voergen. kerckenraet hem daervan oock vermanen sal, doende daerbij dat hi sonder eenige excuse (gelijck nu geschiet is) sich van den synodo niet meer absentere, ende dat hi voor alle dinck sich beneerstige bij syn gemeente te resideren ende met alle vlijt dieselve te bedienen.

23. De gedeputeerde des synodi voort thocomende jaer sullen syn: wt den classe van Deventer MICHAEL KECKIUS, wt Campen TOMAS GOSSWINIUS, wt Swol JOHANNES BOGERMANNUS, wt Steenwijck JOHANNES LANGIUS, wt Oldenzeel LUDERUS VOGELSANCK.

24. Ende die classis offte kercke, die haer bijeencompste versoocken, sullen die costen dragen.

Het synodus sal thokomende jaer binnen Campen den derden Maendach nae Pinxsteren gehouden worden.

Hierop, nae gehoudene censura morum ende dancksegginge van den name des Heeren, is het synodus in vrede gescheiden.

MICHAËL KECK HERTENSIUS, praeses synodi sst.

JOHANNES LANGIUS, synodi scriba.

JOHANNES BOGERMAN s., assessor praesidis.
